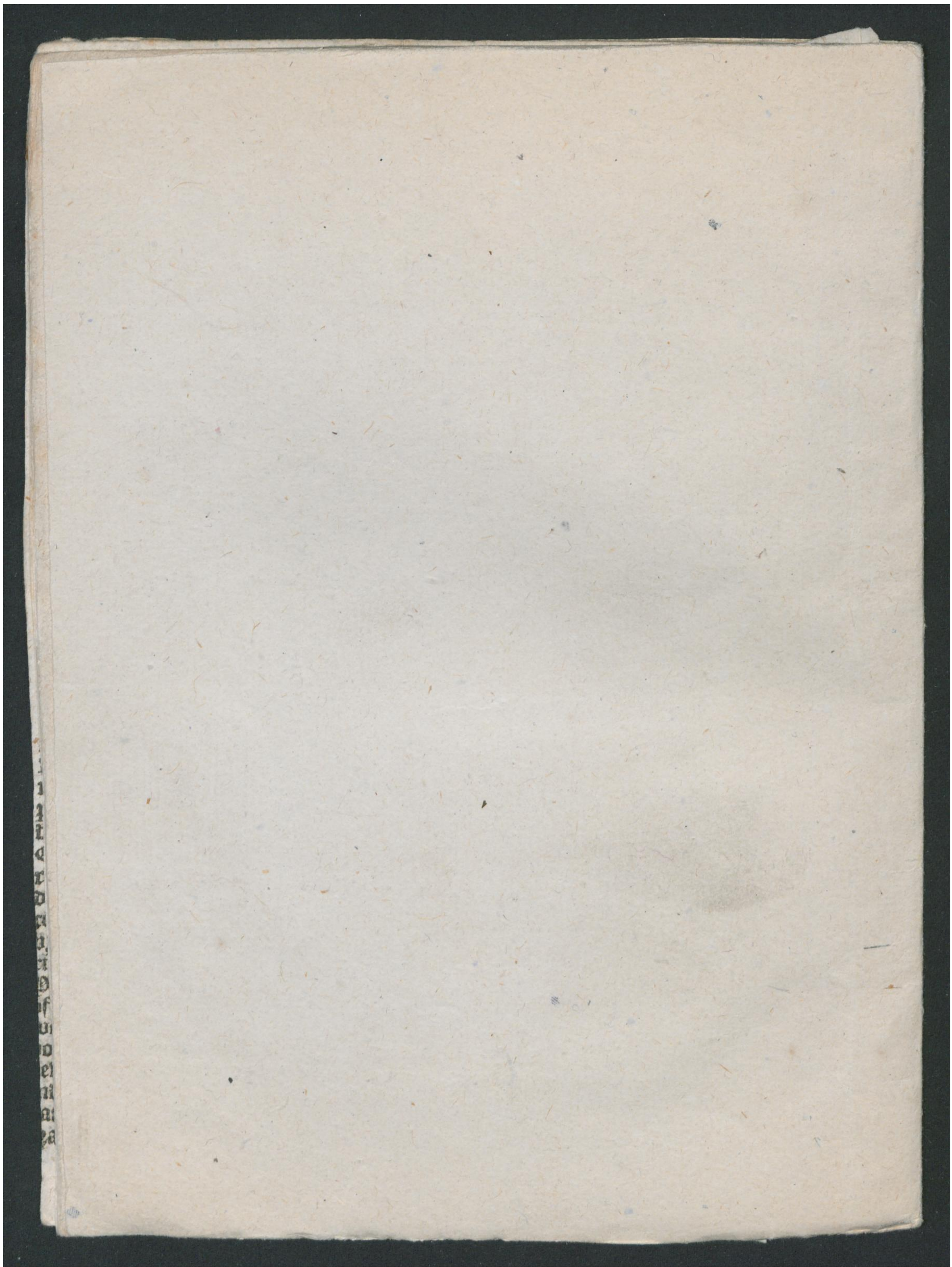
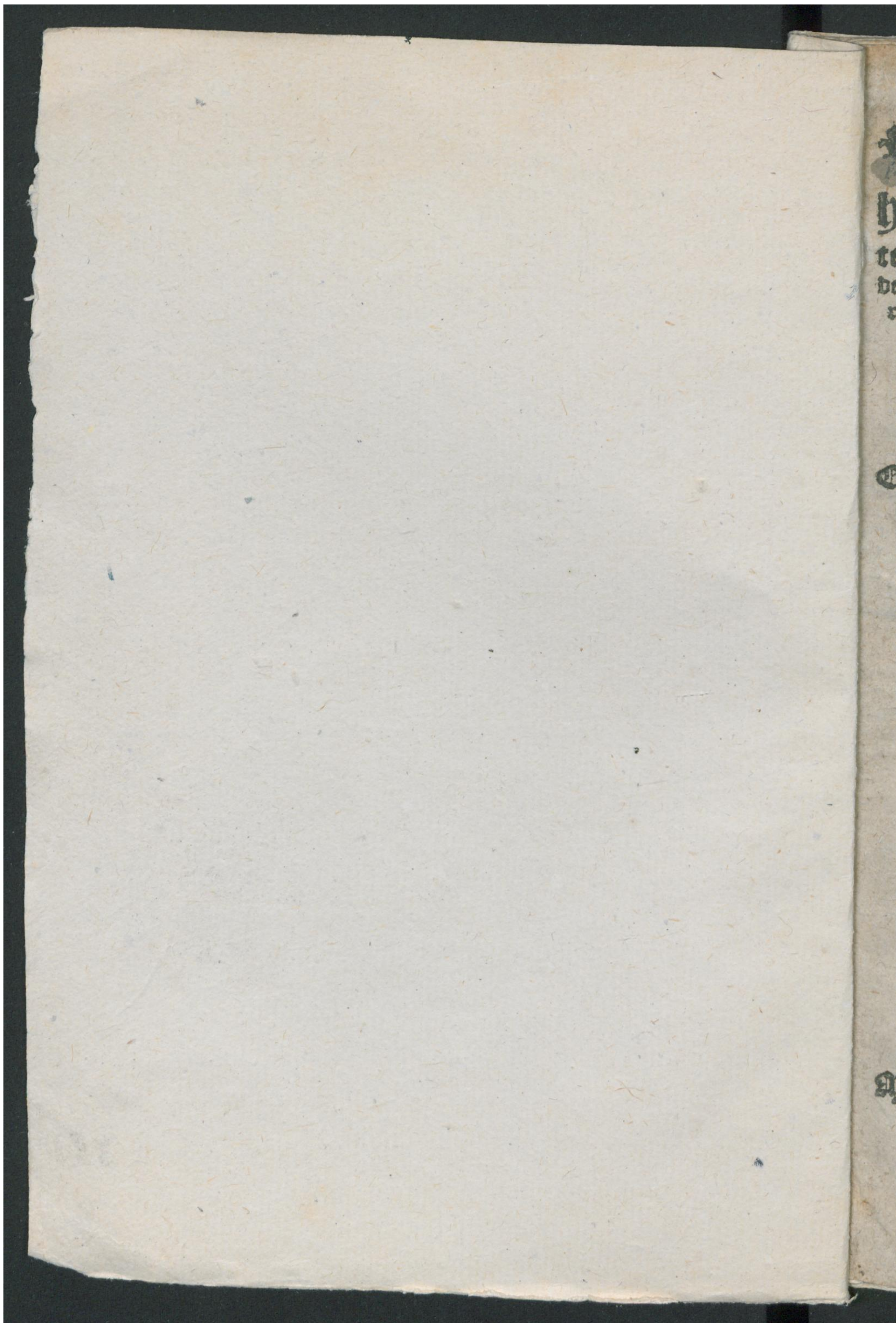

M. D. XCI.

Bulle ofte Aflaets-brief van de heylighe Cruysvaert/ ghegunt ende bevolen te vercondigen/ door den H. Roomschen Vader/ Paus Sixtus de vijfde/ in de Coninckrijcken van Spaignen/ ende Eylanden daer onder sorterende/ ende in de Coninckrijcken van Sicilien ende Sardaignen/ in faveur der gener die behulpich ende dienstich zijn/ int Oorlogh ende oncosten des selve/ aen Philippus Coninck van Spagnien/ tegens d'ongheloovighen ende Ketters/ vyanden onses Catholijcken gheloofs/ met seer groote Aflaten/ Ghenaden ende Previlegien.

Ghetranslateert uyt de Spaensche in onse Nederduytsche tale/ nae uytwijsen van 't Originael hier by gevoeght/ Door een Liefhebber van de oprechte ende suyvere Apostolische Catholische leere.

Met eenẽ Christelijcke voorrede/ alle vrome dienende tot waerschouwinghe/ ende ontdeckinghe der Pauscher dwalinghen.

Ghedruckt int Jaer 1591.

Allen Christgheloovighen ende Evangelischer waerheyt liefhebbenden Menschen / ghenade ende sterckheyt / ende den ghenen die bedroghen / verleydt ende verdwaelt zijn / wederkeeringhe / Den verblinden hardtneckighen Phariseen ende Meesters / waerschouwinghe des grouwelijcken oordeels / etc.

El te rechte heeft de almachtighe Godt tot den afghedwaelden Joden / by Jeremiam int 6. Cap. vers. 16. gheseyt. Soo spreeckt de Heere: Tredet op die weghen / ende siet toe / ende vraeght nae de voorighe weghen / welcker den goeden wegh zy / ende wandelt daer inne / soo sult ghy ruste vinden voor uwe zielen: Waer mede / gunstighe Leser / Godt uytdruckelijcken te kennen gheeft / dat niet een yeghelijck wegh / die hem de Mensche versiert ende voorbeeldt / oft hem van anderen voorgheschreven wordt / buyten het uytghedruckte woordt Gods / ghenoech is / om ruste voor sijne ziele te vinden: maer men moet den goeden wegh alleen ingaen / buyten den welcken men niet can salich worden / ende ten Hemel ingaen. Maer ghelijck de Propheet van desen volcke voor sijn ghetrouwe vermaninghe ende waerschouwinghe / dit tot een antwoordt ghecreghen heeft: Wy en willent niet doen: alsoo gaet het noch huydighen daeghs toe / met den ghenen / die niet min / als ten tijde des Propheten / ghewaerschouwet worden / daer men (leyder Godt sien) in hoe vele onweghen / sonderlinge die arme / simpele / verblindede Menschen in den Pausdom omghelepdt / jae verleydt worden / ende dat / met Paus Bullen / Indulgentien ende Aflaten / de welcke / soo sy wel aenghemerckt / ende met aendacht ghelesen ende herlesen worden / soo zijn de selve anders in den grondt niet / dan een gheheele wechneminghe ende uytroepinghe / niet alleen des waren Gods-dienstes / maer oock des gantschelijcken Pauselijcken Kerckelijcken diensts; jae een verachtinghe ende vertredinghe des uytghestorteden bloede des Sone Gods Jesu Christi / in't welcke ons alleen verghevinghe ende aflaet van alle zonden ghegheven wordt / als daer van den H. Apostel Petrus / in sijne eersten Brief / int eerste Cap. vers. 18. leert / daer hy aldus ghetuyght: Wetende dat ghy niet met verganckelijcke dingen / silver oft gout verlost en zyt / uyt uwe ijdele wandelinghe die u van den Ouderen overghegeven was: maer met den dierbaren bloede Christi / als eens onstraffelijcken ende onbevleckten Lams. Alwaer Petrus / van welckers successie de Pausen roemen / veel een ander aflaet leert / als sijne naecomelinghen / die seyt: Niet met verganckelijcke dingen / merckt / silver oft gout / etc. Daerom / lieve Leser / naedemael huydighen daeghs vele simpele onwetende Menschen bevonden worden / die de Pauselijcke Afgoderije aenhangen / nochtans den grouwel van dien niet en weten / soo hebbe ick / beweeght zijnde / eensdeels van herten / over de verleydinghe veler onnooseler Menschen van die Papistische Leeraers ende voorstanders: anderdeels over de groote ende stoute onbeschaemtheyt der Paepscher Kramerije ende Coopmanschap: maer meerendeels om die eere des bitteren lijdens ende bloetvergietens Jesu Christi / seer goet ende stichtelijcken geacht. Dese Bulle van de H. Cruysvaert (soo sy die noemen) van den H. Vader Sixto den 5 / int Jaer 91 / int Coninckrijck van Spagnien / Sicilien / met hare Eylanden ghegheven / uyt den Spaenschen / in onse Nederduytsch over te setten / ende in Druck / met sijn Originael daer by int Spaensch / uyt te geven / ten eynde dat doch eenmael in dese bedroefde laetste tijden het mommen-aensicht des Pausdom ontdeckt / ende alsoo het clare-schijnende licht des H. Evangelij / van dese Helsche duysternisse der Pauselijcker Bullen niet meer / ende meer by den eenvoudighen verduystert ende verdonckert en worde / den welcken men duysent dinghen wijs makende / in die blindtheyt soeckt te houden / om alsoo haren Paus als een Stadthouder Christi / (soo sy droomen) te eeren ende te kussen / en hem met sijnen Gode Maozim / van't Bullen-gelt rijck te maken. Maer / gunstige Leser / het heeft my dickmaels groote verwonderinghe aenghebrocht / ende verwondert my alsnoch seer grootelijcx / hoe dat de Menschen kinderen / haer zielen salicheyt niet meer betrachtende / daer aen het doch all gheleghen is / van soodanighe Monicken ende Casse-jaghers soo te laten verleyden ende blindthocken / dat sy haer lichamen met vasten / ende andere sware boerden / soo laten cruycighen / ende daer inne salicheyt te soecken / daer dit doch alles met twee Spaensche Realen can vercregen worden. Oft hem selven in persoon ten dienste van den Coninck over te geven / om die Ketters uyt te roepen / sonder dat men in haer Vagheuyer van nooden heeft gepijnicht ende gequelt te worden / alles nae luydt deser Bulle: Jae is niet van die tijden Wenceslai des Keysers / int Jaer 1400 / als dese Bullen / in plaetse van het Joodtsche Luytjaer / opghecomen / ende van de Roomsche Vaders ghevonden is / alle dinck om gelt te coope gheweest: Levit. 25. 10. 11. &c.

Vader-moorders/ Moeder-moorders/ Broeder/ Suster/ jae die haer eyghen Wijven vermoorden/ ist niet om een cleyn gelt af te coopen? Soo dat wel eertijdts een Monick/ met namen Mantuanus/ int 3. Boeck der ellendicheden/ gheschreven heeft:

Pernices mercantur equos, Venalia Romæ,
Templa, Sacerdotes, altaria, sacra, coronæ,
Ignes, thura, preces, cœlum est venale Deusque. **Dat is:**
Verstaet mijn bediet/ ghy oprechte ende vroomen/
Snelle Paerden/ Templen/ Priesters ende Croonen/
Vyer/ Wieroock/ Ghebeden/ Godt/ Hemel/ sonder schroomen/
T'is al om gelt te coopen/ binnen Roomen.

Dit is oock dat van den H. Vader Alexandro den 6. ghelesen wort:

Vendit Alexander, cœlos, altaria, Christum,
Emerat ille prius, vendere jure potest. **Dat is:**
De Vader Alexander de seste van name/
Heeft Christum/ Hemel/ met altaren bequame/
Vercocht/ want hy haddet ghecocht sonder blame.

Gedruckt int Jaer 1592, by Hieronymum Verdussen. Leest men dit oock niet/ in de Catholijcke Sermoenen van Henrico Adriani, Priester ende Pastoor van S. Elizabets Gasthuys binnen Antwerpen/ ghepredickt int Sermoen op den 9 Sondach nae de H. Drievuldicheyt/ daer hier dese woorde in spetie tot den tweeden troost verhaelt/ segghende: Den troost/ die ons hier Christus geeft/ is/ dat wy niet alleen op eenen cleynen tijdt mogen onse eeuwige salicheyt vercrijgen/ maer dat wy oock/ om tijdelijcke ende

Nota. verganckelijcke dinghen/ mogen die eeuwige goeden becomen ende beerven. Daerom spreect hy aldus: Maeckt u vrienden van den Rijckdom der boosheyt. Wat isser toch snooder als gelt? Ende wat isser beter oft saliger als vrienden te hebben int oordeel Gods? ende alsulcke vrienden die ons comen opnemen in die eeuwige Tabernaculen? Ende siet/ dese vrienden connē wy met den snoodē gelde becomē. Wie soude al connē verhalen het αἰσχροκερδίαν, dat is/ de begeerlijckheyt des vuylen gewins des Pausdoms. Doch dese Bulle is daer van/ een seer bequaem Compendium. Soo siet ghy dan wel/ gunstighe Leser/ dat het al om gelt te doen is/ ende het heet/ helpt my/ ick helpe dy. Och lacy/ waer sullen dan die arme henen? Die moeten vasten ende penitentie doen/ dat sy swart ende magher worden/ die moeten int Vagevyer varen ende blijven/ als die geen gelt hebben des Paus Bullen te coopen. Moeten dan niet alle Armen/ nae des Paus Bullen/ verloren gaen ende verdoemt worden? Ten ware dat sy hadden/ het lijden/ die verdiensten/ ende het bloet-vergieten Jesu Christi? Door het welcke/ alle de ghene die in hem ghelooven/ eenen vrijen ende rijcken toeganck toeghedient wordt int Coninckrijcke der Hemelen/ als den Apostel tot den Hebreen/ 10 Cap. int 19. vers. duydelijck verclaert ende leert. Hierom/ lieve Leser/ laet varē die Bullen/ het zijn Bullæ, dat is/ waterloose wolcken/ gelijck Petrus seyt in sijnen 2 Brief/ int 2 Cap. vers. 17. Ende Judas in sijnē Brief/ vers. 12/ van die valsche Leeraers sonder cracht: Verlaetse/ achtse niet/ maer stelt u vertrouwen alleen op Jesum Christum/ op die levendighe ende crachtighe beloftenis des H. Euangelij/ niet achtende op het snaterē van Martino Duncano, die daer wel vermetelijckē ende onbeschaemdelijck derf schrijven in de besluyt-reden van een cortlijck onderscheydt tus-

Nota. schen Godtlijcke ende afgodische Beelden: Die alleē wil steunen op Godt/ sonder yemants hulpe/ die temteert Godt/ ende is een hoovaerdich sot. Leert daerom de geesten te beproeven/ wacht u voor die/ die het om gelt al te coope dragen/ dat tot verghevinge der zonden behoort/ dwelck doch door gheen ander middel heeft connen te weghe ghebracht worden/ dan alleen door den ghecruysten Jesum Christum/ Esai. 63. Volght den Joden niet/ noch weest haer niet gelijck. Daer van Jeremias seyt/ in sijn 8 Cap. vers. 5 ende 6/ daer hy soo spreeckt: Noch wil dit volck te Jerusalem/ dwalende gaen voort ende voort: sy houden soo stijf aen den valschen Gods-diensten/ dat sy hen niet afkeeren en laten. Ick sie ende hoore/ dat sy niet rechts en leeren: daer en is niemandt dien sijn boosheyt leet ware/ ende sprake: Wat make ick doch? Sy loopen alle haren loop/ als een grimmich Hengst in den strijde. Bedenckt dit/ gunstige Leser/ op dat het u soo niet en gae/ alst desen volcke gegaen is/ die van Godt swaerlijcken ghestraft zijn/ ende wilt daerom dese onse gheringe dienst ende arbeydt in danck ontfanghen. De Heere Jesus/ die Prince ende alleen eeuwige Herder sijner Kercken/ die opene u verstandt met sijnen H. Gheest/ op dat ghy doch/ siende eñ verstaende de claerheyt des lichts des Euangelij/ van de blinde Leydtslieden der Roomscher Kercken niet verder tot verderf van u zielen salicheyt/ gheblindt ende verleydt en wordt: maer dat ghy in Christo/ dat licht der Werelt wandelende/ (dewijle het noch heden is) nae dit leven int eeuwighe licht met alle Helighen ghesettet moghen worden. Amen.

Bulle ofte Aflaets-Brief van de heylighe Cruysvaert/ ghegunt ende bevolen te vercondighen/ door

onsen seer heylighen Vader Sixtus de vijfde/ in de Coninckrijcken van
Spagnien/ ende de Eylanden daer onder sorterende/ ende in de Coninckrijcken van
Sicilien eñ Sardaignen/in faveur der gener die behulpich ende dienstich zijn int oorlogh
ende oncosten des selve/ aen den Coninck Philippus onsen Heere/ teghens d'ongheloo-
vighen ende Ketters/ vyanden onses Catholijcken gheloofs/ met seer groote Aflaten/
Ghenaden ende Privilegien.

An den tijdt af des heylighen Moysis/ heeft
hem Godt altoos gunstich bewesen aen sijn Kercke/ insonderheyt in Heyrcrachtẽ te doen versamen/ende groote Legers
op te rechten/ om sijn Ghemeynte te beschermen/ eñ sijn vyanden upt sijn landt te verdrijven/ volbrenghende de beloften die
hy ghedaen hadde/ van haer sijn hulpe ende bystandt te doen
in de Veldtslaghen/ ghelijck als gesien is/ in de groote uptcomsten ende victorien die hy ghegheven heeft/ aen den Vorst ende
Overste van sijn Ghemeynte. Judas Machabeus/den welcken hy in een openbaringhe ghesept hadde/ neemt het heylighe zweerdt/ een gave Gods/ met het
welcke ghy vernielen ende o'verwinnen sult/ sijn Vyanden/ ende heeft het alsoo
ghedaen met soo gheluckighe uptcomste/ als de heylige Schriftuere verhalende
is. Nu dan/ om t'selve nae te comen/soo heeft onsen seer heyligen Vader Sixtus
de vijfde/ (beweeght zijnde met een seer mededoogende ijver ende genegentheyt)
verbeden/ ende op een nieu vergunt ende toeghelaten/ de heylighe Cruysvaert/
aen den Coninck Philippus onsen Heere/ als een soo Catholijcken ende grooten
Vorst/ ende opperste beschermer der Catholijcke Kercke/ hem bevelende de bescherminghe des selve/ ende van de gantsche Christelijcke Ghemeynte/ ende tot
hulpe ende bystandt van sijn Heyrcrachten/ vergunnende aen allen den ghenen
die hem daer by voeghen ofte yemandt seynden/ ende elck een van dien/ die dese
heylighe Bulle ofte Aflaets-brief nemen/ ende den tax ofte prijs daer van gheven tot de voorschrevẽ effecte/de genaden/Aflaten ende faculteyten aenvolgende.

Eerstelijcken/ soo vergunt sijn Heylicheyt aen alle de gheloovighe Christenen
van de voorschreven Rijcken eñ Heerlijckheden/Inwoonders/ Residenten/ende
aen den ghenen die daer in comen/ ofte hen daer vindende zijn/ die (beweeght
zijnde met een ijver der verheffinghe van't Catholijcke gheloof) op haer eyghen
costen in persoone gaen nae de Krijch int Heyrlegher/ ende met het volck die sijn
Majesteyt heen sendt/voor den tijt van een Jaer/ te vechten tegens de Turcken
ende andere Ongheloovighen/ofte te doen eenigen anderen dienste ofte hulpe/in
persoone/int voorschrevẽ Heyrlegher/volherdende daer inne tot het eynde van't
Jaer voorschreven/ de volcomen Aflaet ende vergevinge van alle hare zonden/
soo sy daer van herten berou eñ leetwesen van hebben/ende sulcx met den monde
belijden: ofte soo sy't niet moghen biechten/ dat sy't van herten begeerende zijn/
ghelijck men ghewoonlijcken is te vergunnen den ghenen die nae de Conqueste
ofte veroverenghe van't heylighe Landt trecken/ ende int Jaer van't Jubileo
ofte Gulden-jaer/ ende verclaert/ dat van ghelijcken soodanigen Aflaet sal vol
ghen ofte ghenieten/ den ghenen die comen te sterven eer dat den tijdt gheexpi
reert is/ ofte op den wegh reysende nae't Heyrlegher toe/ofte int selve Heyrleger

 End

Ende den ghenen die door oorsake van sieckten/ofte om andere wetlijcke noodt-
sakelijckheden (die hen souden moghen overcomen) uyt het Heyrlegher scheyden/
eer't Iaer voleyndicht is. ¶ Ende gunt oock noch de voorschreve Aflaet/aen den
ghenen die (al ist datse selfs in persoone niet en gaen) andere seynden / op hare
costen/ op deser voeghen/ Dat soo den ghenen/ die alsoo seyndet/ ware een Car-
dinael / Primaet ofte Patriarch / Bisschop / Coninck soon / Prins ofte Vorst/
Hertoch/ Marckgraef / Graef / seynden soo veel Mannen alsse b.quamelijcken
moghen / tot thien toe: ende niet moghende soo veel / ten minsten vier. Ende
d'ander persoonen/ van wat conditie die zijn/ Leecken ofte Papen/ seynden een
yeder de sijne / soose niet en zijn soo arm / datset niet en connen doen / in sulcken
ghevalle/ sullen daer twee/ drye ofte vier/ een Soldaet seynden/ contribuerende
een yeder hier in/nae sijn vermoghen. ¶ Item/ de Capittelen ofte Collegien der
Kercken ende Cloosters der Religieusen/ soo van Mans als Vrouwen/ al wa-
rense schoon van de biddende Oorden/ datse voor elcke thien persoonen van soo-
danighe Capittelen ofte Collegien ende Conventen / een Soldaet seynden: heb-
bende t'selve in haer Capittel besloten ende veraccordeert / vercrijghen de selve
Aflaet/ de welcke van ghelijcken sullen becomen/ de ghene die gesonden worden/
soo sy arm zijn. ¶ Item/ de weerlijcke Papen/ die met oorlove van haer Or-
dinarisen/ ende de Regeliers / van haer Oversten / int voorschreven Heyrlegher
predicken ofte vercondighen t'woordts Gods / ofte andere Gheestelijcke ende
Godtvruchtighe/ verborghentheden ofte mysterien/ bedienen ende uytrechten/
het welcke men verclaert int Heyrleger gheoorloeft te zijn / sonder te vervallen in
breucke van haer Reghel ofte Oorden te buyten te gaen / ende datse haer benefi-
cien moghen bedienen / door bequame luytenanten ofte plaets-houders / ten zy
dat het waren van Pastorijen/ ofte besorginge der zielen/ dese en sullen niet mo-
ghen gaen/sonder oorlove van sijn Heylicheyt. Ende de Soldaten die in dit oor-
logh zijn/ worden verclaert/ niet onderworpen te wesen/ de Vasten/ daerse door
beloftenisse/ ofte ghebodt der Kercke aen verbonden zijn/ soose buyten de krijch
waren. ¶ Item/ sijn Heylicheyt gunt aen alle de boven-verhaelden/ ende aen
den ghenen die (niet gaende / noch van haer goederen seyndende) mildelijcken
contribueren / ende behulpich zijn tot dit heylighe werck) met d'aelmoes hier
nae verhaelt/dat gheduerende t'voorschreven Iaer/ (t'welcke sijnen loop heeft/
van den dach af/ dat desen Aflaets-brief/ op elcke plaetse ghepubliceert wordt)
moghen ghenieten van alle de Ghenaden ende Faculteyten in dese Bulle begre-
pen/ te weten/ datse moghen/ in den tijdt van Interdicto Apostolico, dat is/ van
de Apostolische ofte ordinarische Kercken-ban / Mis hooren in de Kercken ofte
Cloosters/ ofte in een bysondere Oratorio ofte Bidtplaetse/ die van den Ordina-
rium ghesien ende ghevisiteert is / Mis ende andere Goddelijcke bedieninghen
doen/ door haer eyghen persoon/ soo't Priesters zijn/ ofte door anderen te doen
celebreren in tegenwoordicheyt van haer ende haerlieder huysghesin ende bloet-
vrienden ofte maghen / ende ontfanghen t'heylighe Sacrament van de Eucha-
stia ofte des Outaers/ ende d'ander Sacramenten meer/uytgesondert op den
Paeschdach/ midts dat sy gheen oorsake ghegeven hebben aen't selve Interdict
fte Ban/ noch aen haer gheschort heeft / datse wechghenomen ofte ontdaen
vorde/ende datse soo dickwils alsse t'voorschreven Oratorio willen gebruycken/
oor t'ghene ghesept is/ moghen lesen/ ende haer gebedt storten/naer een yeders
evotie/ voor de conservatie van de eenicheyt der Christen Princé ofte Vorsten/
nde victorie teghens d'ongheloovighen. ¶ Item / vergunt dat in den tijdt
an Interdict ofte Kercken-ban/ de lichamen der overledenen ofte dooden/ be-
aven moghen worden in ghewijede Graven / met tamelijcke pracht van be-
graeffenisse.

begraeffenisse. ¶ Item / vergunt aen allen den ghenen die dese Bulle nemen/
datse (gheduerende t'voorschreven Jaer) moghen/met raedt van beyde Mede-
cijnen/ gheestelijck ende lichamelijck/ eten/ vleesch in de Vasten/ende op andere
Vastendaghen/ dat verboden is vleesch t'eten/ t'gheheele Jaer door/ ende datse
alsoo van ghelijcken/ vrjelijcken/nae haren wille/ mogen eten eyeren/ende din-
ghen van melck: in voeghen / dat den ghenen/ die gheen vleesch en eten/ onder-
houdende in de reste/ de forme ofte maniere van de gheestelijcke Vasten/ hebben
de voorschreven Vasten voldaen ende volbracht. Ende in dese Aflate van eyeren
ende dinghen van melck t'eten/ nae haren vrjen wille / en worden niet begrepen
ofte verstaen/ de Patriarchen/Primaten/Aerdtsbisschoppē/Bisschoppen/noch
ander minder Prelaten / noch eenighe persoonen van Regelieren / noch van de
Weerlijcke / de Priesters ofte Mis-Papen/soo vele als alleenlijcken beroerende
is / de daghen van de Vasten. Doch soo worden van de voornoemde uytgeson-
dert / den ghenen die van t'sestich Jaren oudt zijn / ende alle de Ridders van de
strijdende Oordenen / dat d'eene ende d'andere sullen moghen eten eyeren / ende
dingen van melck nae haren vrjen wille/ ende sullen genieten den selven Aflaet.

¶ Item/ soo de boven-verhaelde (die niet en gaen/ noch seynden) contribue-
ren ende behulpich zijn van hare goederen / ende behalven de voorschreven con-
tributie/ vrywillichlijcken ende uyt devotie vasten/op de daghen die niet ghebo-
den zijn / ende haer ghebedt storten / versoeckende de hulpe van Godt / voor de
Victorie teghens d'ongheloovighen / ende sijn ghenade voor d'eendrachtichept
ende confederatie der Christen Princen ofte Vorsten. Ende soo sy niet en mogen
vasten door eenighen wettighen hinder ofte belet / eenighe andere Godtvruch-
tighe wercken/doen nae't goetduncken van haer Biechtvaders ofte Pastooren/
soo dickwils alsset doen/ gheduerende t'voorschreven Jaer/ wordt haer gegunt
ende gherelaxeert barmhertelijcken / vijfthien Jaren ende vijfthien quarenen
vergiffenisse der penitentien die haer opghelept / ende sy in eenigher manieren
schuldich zijn/ ende datse mede deelachtich zijn/van alle de gebeden/aelmoessen/
pelgrimagien/ofte bevaerden/ende oock mede van die van Jerusalem/ende van
andere meer goede wercken/die in de algemeyne strijdende Kercke/ ende in elck-
een van hare leden ghedaen worden. ¶ Item / vergunt den ghenen die in de
Vasten ende op andere daghen van't Jaer / (datter Aflaet van Roomen is) vi-
siterē ofte besoecken vijf Kercken ofte vijf Outaren: eñ so daer geen vijf Kercken
ofte vijf Outaren en waren/ vijf maels een Kercke ofte een Outaer/ende aldaer
deden seer devotelijcken haer ghebedt/ voor d'eendrachtichept ende victorie bo-
ven verhaelt/ datse winnen ende vercrijghen/alle de Aflaten ende vergiffenissen/
die de ghene winnen ende verwerven / die persoonelijcken visiteren de Kercken
der stadt Roomen/ ende buyten de mueren van dien / ende ghelijck als syse win-
nen souden / soo sy de selve Kercken selfs besochten. ¶ Item / op datse met
meerder louterhept ende suyverhept haerder conscientien/haer ghebedt moghen
storten/ vergunt sijn Heylichept aen alle de boven-verhaelde/datse mogen kiesen
voor Biechtvaders / wie datse begeeren / van eenighe weerlijcke ofte Regeliere
Priesters der gheapprobeerde van den Ordinario, de welcken haer moghen ab-
solveren / eens int leven / ende een ander mael in d'artijckel des doots / t'zy van
wat zonden ofte censuren/ dat het souden mogen wesen/al waert schoon dat het
waren van de ghene die ghereserveert zijn / voor de Apostolische ofte Roomsche
Stoele/ ende van de verclaerde in de Bulle in Cœna Domini, ofte des Heeren
Avondtmael/ uytghesondert van't crimen ende misdaet der Ketterije/ eñ datse
crijghen ende verwerven volcomen Aflaet der selver: ende van de censuren ende
zonden die niet ghereserveert en zijn voor d'Apostolische Stoel/ moghen sy haer

van ghe-

van abſolveren/ſoo dick ende menichmael alſſer van biechten/met een gheſonde ofte oorbaerlijcke penitentie/na dat de ſchulden zijn. Ende zijnde bp al dien datter voldoenenghe van noode ware / om de voorſeyde abſolutie te vecomen / dat ſy't met haer perſoonen doen: ende ſoo daer hinder ofte belet is/ ſo mogent haer Erfghenamen ofte anderen voor haer doen. Infghelijcx ſoo moghen haer de voorſchreven Biechtvaders / alle beloftenisſen (t'zy hoe datſe zijn) veranderen in eenich ſecours ofte byſtandt van deſe expeditie / uytgheſondert die van kuyſheyt/ Religie/ ende van over Zee. ¶ Item/ ſoo't gheveurde/ datſe/geduerende t'voorſchreven Jaer / door een haeſtighe ende onverſienlijcken doot / ende door abſentie des Biechtvaders/quamen te ſterven ſonder biechte/midts gheſtorven zijnde met berou ende leetweſen/ ende datſe haer/ in de tijden die de Kercke geordineert heeft/ ghebiecht hebben/ende niet onachtſaem ende ſorgheloos gheweeſt zijn met vertrouwen van genade/ verwerven de voorſchreven volcomen Aflaet ende vergiffeniſſe der zonden/ende men ſal haer lichamen moghen gheven Kerckelijcke begraeffeniſſe/ſoo ſy niet gheſtorven en zijn in den ban/ niet tegenſtaende het Interdict ofte Kercken-ban. Voorder / ſoo heeft ſijn Heylicheyt / door ſijn Brevis ofte Patente /int byſonder ghegunt/ aen alle de gheloovige Chriſtenen/ die deſe Bulle nemen / tweemaels int voorſeyde Jaer / datſe moghen noch eens int leven / ende een ander mael in d'artijckel des doodts/ behalven datter boven ghegunt is/ gheabſolveert worden van alle ende hoedanige zonden van crimen ende excesſen ofte overdaet/ dat het ſouden moghen weſen / t'zy hoe ſwaer datſe oock zijn/ ende van alle ende hoedanige cenſuren ende vonnisſen des Bans/daer ſy in ghevallen zijn / al iſt dat het zijn van de ghene die in de Bulle van't Avontmael des Heeren begrepen zijn / ende dat d'abſolutie ghereſerveert is voor ſijn Heylicheyt/ uytghenomen van't crimen der Ketterije / als gheſeyt is/ ende datſe moghen genieten twee maels van alle de Ghenaden/Aflaten/ Faculteyten ende vergiffenisſen in deſe Bullen begrepen. Ende ſijn Heylicheyt gheeft Faculteyt ofte volle macht / aen ons den Licenciaet Don Franciſco d'Avila, Raet van ſijn Majeſteyt/ ende van de heylighe ende alghemeyne Inquiſitie/Aerdtſ diaken der helligher Kercke van Tolledo/ Opper-Apoſtoliſche Commisſaris van de heylighe Cruyſ vaert/ om te ſuſpenderen ofte op te ſchorten (geduerende t'Jaer der Publicatie van deſe voorſeyde Bulle) alle de Ghenaden/Aflaten/ Faculteyten/ ende Previlegien/ die gheconcedeert ofte ghegunt zijn/in deſe voorſeyde Rijcken/ Heerlijckheden/ Eylanden ende Provintien/ ende t'zy aen wat ende hoedanighe Kercken/Cloosters/Gaſthuyſen/Gilden ofte Broederſchappen/Godtvruchtighe plaetſen ende byſondere perſoonen dat het ſouden moghen weſen / al waert ſchoon / dat de Vergunninghen ofte Giften / contrarie Clauſulen / teghens de ſuſpentie ofte opſchortinghe hebben. ¶ Ende ten anderen / dat wy moghen doen revalideren ofte hergelden/ de ſelve Ghenaden ende Faculteyten/ende andere hoedanich datſe zijn/ ende dat wy ende onſe gheſubdelegeerden ofte Onder-Commisſen mogen doen ſuſpenderen oft opſchorten/ t'Interdict ofte Kercken-ban/ ſooſer ware / daer men deſe Bulle predict ofte vercondicht. ¶ Ende oock mede/ dat wy moghen arbitreren ende verclaren/nae de qualiteyt der perſoonen / de Contributie ende Aelmoeſſe / die de ghenen gheven moeten / die deſe Bullen nemen. ¶ Ende wy de voorſeyde Opper-Apoſtoliſche Commisſaris van de heylighe Cruyſ vaert / in faveur ofte gunſte van deſe heylige Bulle/ door de Apoſtoliſche autoriteyt/ die ons ghegunt is. Ende op dat ſo heyligen wercke niet verhindert noch opghehouden werde / door andere Aflaten/ ſoo iſt/ dat wy ſuſpenderen ofte opſchorten (gheduerende t'Jaer van de Publicatie ende Predicatie des ſelven) alle eñ t'zy hoedanich datſe ſouden mogen weſen/Ghenaden/

Aflaten/

Aflaten ende Faculteyten/ dierghelijcken ofte verscheyden/ die door sijn Heylicheyt/ ofte door d'opper-Priesteren/ sijn Voorsaten/ ofte door d'Apostolische Stoele/ of haer authoriteyt/ geconcedeert ofte gegunt zijn/ in alle de voorschreven Rijcken ende Heerlijckheden van sijn Magesteyt/ aen alle ende hoedanighe Kercken/ Cloosters/ Gasthuysen/ ofte aen andere Godtvruchtighe plaetsen/ Universiteyten/ Gilden/ ende bysondere persoonen/ al ist schoon dat de voorseyde Ghenaden ende Faculteyten zijn/ in faveur van de Fabricke ofte ghebou van S. Peeter in Roome/ ofte van andere dierghelijcke Cruysvaert. Ende al hebbense schoon al te samen/ ofte hoedanich die van de selve moghen wesen/ contrarie clausulen teghens dese suspencie ofte opschortinghe/ in voeghen dat gheduerende t'Jaer der publicatie van dese voorschreven Bulle/ niemant ofte eenighe persoone mach winnen ofte ghenieten/ eenighe andere Ghenaden/ Aflaten/ ofte Faculteyten/ noch ghepubliceert moghen worden/ uytghesondert de ghene die vergunt zijn aen de Overste van de biddende Orden/ in soo vele als beroerende is hare Monicken. Ende in faveur van dese voorschreven Bulle/ soo verclaren wy/ door de selve Apostolische authoriteyt/ dat de ghene die dese teghenwoordighe Bulle nemen/ moghen ghenieten/ ende ghenietende zijn/ van alle de Ghenaden/ Faculteyten/ Aflaten/ Jubileen/ ende vergiffenissen der zonden/ die haer ghegunt gheweest zijn door onsen seer Heylighen Vader Sixtus de vijfde/ ende door d'ander voorleden Opper-Priesteren saligher gedachtenisse/ ofte door de Heylighe Apostolische Stoele/ ofte door sijn authoriteyt die in de voorseyde suspensie ofte opschortinghe begrepen zijn. De welcke wy (door cracht van de voorschreven Apostolische commissie) doen Revalideren ofte Herghelden/ ende door de selve Apostolische authoriteyt/ suspenderē ofte schorten wy op/ t'Interdict ofte Kercken-ban/ sooser ware/ t'zy in wat plaetse dat het is/ daer de predicatie van bese Bulle ghedaen wordt/ voor acht daghen voor ende naer/ ghelijck als de Bulle van sijn Heylicheyt met brenght. Ende wy verclaren/ dat de ghene diese nemen/ sullen ontfangen ende bewaren dese Sommarie ende Bulle/ welcke ghedruckt is met de Vorm/ beseghelt ende onderteyckent met onsen name ende zeghel/ want andersins soo en moghen sy de voorseyde Bullen/ noch ghenaden des selve niet winnen noch ghenieten. Ende om dat ghy Rodrigo Sançhes ghegeven hebt twee Realen in silver/ t'welcke is d'aelmoesse die wy ghetaxeert ende verclaerr hebben/ ende hebt ontfanghen dese voorschreven Bulle met u name daer in gheschreven/ soo verclaren wy/ dat ghy hebt becomen ofte verworven/ ende u vergunt wordt de voorseyde Aflaten/ Ghenaden ende Faculteyten/ ende moecht ghebruycken ende ghenieten van alle de selve/ in maniere als vooren verhaelt is/ van't welcke wy bevolen hebben dese teghenwoordighe te gheven. Ghedaen in Madrid/ den 20 October/ 1590.

Forme ofte maniere der absolutie die men doen mach eens int leven/ ende een andermael in de artijckel ofte ure des doodts/ door cracht van dese Bulle aen een yeder persoon diese neemt.

Misereatur tui omnipotens Deus, &c. door d'autoriteyt van Godt almachtich/ ende van de Godtsalighe Apostelen S. Peeter ende S. Pauwels/ ende van onsen seer Heylighen Vader/ bysonderlijck aen u gegunt/ ende aen my belast: Ick absolvere u van alle censurē des meesten ofte minstē Bans/ suspensie/ opschortinghe ofte Interdict (dat is des Kercken-bans) à jure vel ab

homine,

homine, ende van alle d'ander censuren ende boeten / daer ghy (t'zy door wat oorsaken het soude moghen wesen) in vervallen zijt / al ist schoon dat d'absolutie des selve / ghereserveert is / voor de Heylighe Apostolische Stoele / gelijck alst u by desen is vergunt / ende restituere u tot de eenicheyt ende gemeynschappe der gheloovigher Christenen / ende absolvere u insgelijcx / van alle uwe zonden / misdaden ende overdaet / die ghy my als nu beleden hebt / ende van de ghene die ghy belijden soudet / soose u in de ghedachten quamen / al ist datse soodanich zijn / dat d'absolutie van dien / de Heylighe Apostolische Stoele (als ghesept is) toecomt / ende verleene u volcomen Aflaet ende vergiffenisse / van alle uwe zonden nu ende t'eenighen tijden beleden / versuymt ende vergheten / ende van de pijnen die ghy daer voor ghehouden waert te lijden int Vaghevyer / in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.

Sommier ofte cort verhael van de vercondighen der Aflaten van Roomen / de welcke sijn Heylicheyt vergunt aen alle de ghene die dese Bulle nemen / ende daer toe doen ende volbrengen den inhoudt des selve.

Den j. dach van de Vasten / in S. Sabina / volcomen aflaet.
Donderdaeghs in S. Joris / volcomen afl.
Vrijdaegs in S. Jan eñ S. Pouwels / vol. afl.
Saterdaeghs in S. Triphon / volcomen afl.
Eersten Sondach in S. Jan ende S. Peeter volcomen aflaet.
Maendaeghs in S. Pieters banden / vol. afl.
Dijnsdaeghs in S. Anastasia / volcomen afl.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel upt het Vagheyper.
Woensdaegs in S. Maria de groote / vol. afl.
Donderdaeghs in S. Laurens Panisperna / volcomen aflaet.
Vrijdaeghs in de heylighe Apostelen / vol. afl.
Saterdaeghe in S. Pieter / volcomen aflaet.
Tweede Sondach in S. Maria van't schipken volcom. aflaet. Ende in S. Maria de groote / van ghelijcken.
Maendaeghs in S. Clemens / volcom. afl.
Dijnsdaeghs int S. Balbina / volcom. afl.
Woensdaeghs in S. Secillie / volcom. afl.
Donderdaeghs in S. Maria over den Tyber / volcomen aflaet.
Vrijdaeghs in S. Vidal / volcomen aflaet.
Saterdaeghs in S. Pieter Marcellino / volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel upt het Vagheyper.
Derden Sondach in S. Laurens / buyten de mueren / volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziele upt het Vagheyper.
Maendaeghs in S. Marcus / volcom. afl.
Dijnsdaeghs in S. Potenciana / volc. afl.
Woensdaeghs in S. Sixtus / volcom. afl.
Donderdaeghs in S. Cosmus ende S. Damiaen / wordt het Beeldt ghewesen van onse lieve Vrouwe der Ghemeynte ende van Vrede.
Vrijdaegs in S. Laurens in Lucina / vol. afl.
Saterdaeghs in S. Susanne / ende S. Marie der Enghelen in de Termen / volc. afl.
Vierden Sondach in S. Cruys in Jerusalem / volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel upt het Vagheyper.
Maendaeghs in de vier heylighe ghecroonden / volcomen aflaet.
Dijnsdaeghs in S. Laurens in Damaso / volcomen aflaet.
Woensdaeghs in S. Pauwels / volcom. afl.
Donderdaegs in S. Silvester / eñ S. Marten in de Gheberghten / volcomen aflaet.
Vrijdaeghs int S. Eusebius / volcomen afl.
Saterdaeghs in S. Nicolaes int gevangenhuys / volcomen aflaet.
Vijfden Sondach in S. Pieter / volcom. afl.
Maendaeghs in S. Grisogono / volcom. afl.
Dijnsdaeghs in S. Quirce / volcomen aflaet,
Woensdaeghs in S. Marcello / volcom. afl.
Donderdaeghs in S. Apolinar / volcom. afl.
Vrijdaeghs in de Ronde S. Steven / volc. af.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel upt het Vagheyper.
Saterdaeghs in S. Jan voor de Latijnsche Poort / volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel upt het Vagheyper.
Sondaeghs van de Olijve / dat is Palmsondach / volcom. aflaet in S. Jan de Letran.
Maendaeghs in S. Praxedis / volcom. afl.

Dijnsdaeghs

Dijnsdaeghs in S. Prisca/ volcomen aflaet.
Woensdaegs in S. Maria de groote/ vol. afl.
Donderdaegs in S. Jan de Letran/ vol. afl.
Vrijdaeghs in S. Cruys in Jerusalem/ eñ in S. Maria der Enghelen in de Termen/ volcomen aflaet.
Saterdaeghs in S. Jan de Letran/ vol. afl.
Sondaeghs van Paesschen in S. Maria de groote/ volcomen aflaet.
Maendaeghs in S. Pieter/ volcomẽ aflaet.
Dijnsdaeghs in S. Pauwels/ volcom. aflaet.
Woensdaegs in S. Laurens buyten de mueren/ volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel uyt het Vaghevyer.
Donderdaeghs in de heylige Apostelen/ volcomen aflaet.
Vrijdaeghs in de Ronde S. Marie/ volc. afl.
Saterdaeghs in S. Jan de Letran/ volc. afl.
Sondaeghs in albis in S. Pacratius/ volcomen aflaet.

Vercondinghen nae Paesschen.

In de groote Letanien/ dit is de feeste van S. Marcus tot S. Pieter/ volcom. afl.
Op s'Heerẽ Hemelvaerts dach in sinte Pieter/ volcomen aflaet.
Op Pinxter-avondt/ in S. Jan de Letran/ volcomen aflaet.
Sondaeghs van Pinxteren in sinte Pieter/ volcomen aflaet.
Maendaeghs in S. Pieters banden/ volcomen aflaet.
Dijnsdaeghs in S. Anastasia/ volcom. afl.
Woensdaegs in S. Maria de groote/ vol. afl.
Donderdaeghs in S. Laurens buyten de mueren/ volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel uyt het Vaghevyer.
Vrijdaeghs in de heylighe Apostelen/ vol. afl.
Saterdaeghs in S. Pieter/ volcomen afl.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel uyt het Vaghevyer.
Woensdaeghs van de vier Temporas/ in S. Maria de groote/ volcomen aflaet.
Vrijdaeghs in de heylighe Apostelen/ vol. a.
Saterdaeghs in S. Pieter/ volcomen aflaet.

Vercondinghen van den Advent.

Eersten Sondach in S. Maria de groote/ volcomen aflaet.
Item in de voorschreven Kercke alle de Feesten van ons Liefvrouwe/ volcom. aflaet.
Tweeden Sondach in S. Cruys in Jerusalem/ ende in S. Marie der Enghelen in de Termen/ volcomen aflaet.
Derden Sondach in S. Pieter/ volcom. afl.
Woensdaeghs 4 Temporas/ in S. Marie de groote/ volcomen aflaet.
Vrijdaeghs in de heylige Apostelen/ volc. afl.
Saterdaeghs in S. Pieter/ volcomen aflaet.
Vierden Sondach in de heylighe Apostelen/ volcomen aflaet.
De Kersnacht in S. Marie de groote/ in de Capelle van de Cribbe/ volcomen aflaet.
In de tweede Misse van den dagheraet in S. Anastasia/ volcomen aflaet.
Op den dach der Gheboorten Jesu Christi onsen Heere/ in de Misse in S. Marie de groote/ volcomen aflaet.
De feeste van S. Steven/ in de Ronde Steven/ volcomen aflaet.
De Feeste van S. Jan Euangeliste in sinte Marie de groote/ volcomen aflaet.
De Feeste der Onnoooselen/ in S. Pauwels/ volcomen aflaet.
Den dach der Besnijdenisse onses Heeren in S. Marie over den Tyber/ volcom. afl.
Den dach van de Epiphania in S. Pieter/ volcomen aflaet.
Sondaeghs in Septuages. in sinte Laurens buyten de mueren/ volcomen aflaet.
✠ Ende desen dach verlost men een ziel uyt het Vaghevyer.
Sondaeghs in Sexages. in sinte Pauwels/ volcomen aflaet.
Sondaeghs in Quinquages. in sinte Pieter/ volcomen aflaet.

Den Licenciaet Don Francisco d'Avila.

Hier nae volght het Spaensch Originael,

M. D. XCI.

BVLLA DE LA SANCTA CRVZADA,

CONCEDIDA Y MANDADA PVBLICAR PRO NVESTRO

muy ſancto Padre Sixto V. En los Reynos de Eſpaña: e Yſlas adjacentes a ellos: y en los Reynos de Sicilia y Cerdeña. En favor de los que ayudaren y ſirvieren en la guerra: o gaſtos della al Rey Don Philippe nueſtro Señor, contra los infieles y Hereges, enemigos de nueſtra ſancta Fee Catholica: con muy grandes indulgencias, gracias y previlegios.

DEsde el tiempo del ſancto Moyſen, ſiempre Dios ſe ha moſtrado favorable a ſu Yglesia, particularmente en mandar juntar campos y formar exercitos grandes para defender ſu Pueblo, y echar de ſus tierras a ſus enemigos: compliendo las promeſſas que avia fecho de les dar ſu favor y ayuda en las batallas: como ſe vio en los buenos ſucceſſos y victorias que Dio a Iudas Machabeo, Principe y Capitan general del dicho ſu pueblo. Al qual en revelacion avia dicho, Toma la eſpada ſancta, don de Dios: con la qual deſtruyras y venceras a ſus enemigos: y aſſi lo hizo con tan dichoſos ſubceſſos, como refiere la ſancta Eſcritura. Pues a ymitacion deſto nueſtro muy ſancto Padre Sixto quinto: movido con zelo y afecto piadoſiſſimo a prorrogado: y de nuevo concedido la ſancta Cruzada al Rey don Phelippe nueſtro Señor como Principe tan Catholico y tan grande: y general defenſor de la Yglesia Catholica, encargandole la defenſa della y de todo el pueblo Chriſtiano. Y para ayudar y ſocorro de ſus exercitos: concediendo todas las perſonas que fueren, o imbiaren otras a ellos: y a cada uno de los que tomaren eſta ſancta Bulla, y dieren la taſſa della, para el dicho effecto, las gracias, indulgencias, y facultades ſiguientes.

PRimeramente ſu Santidad concede a todos los fieles Chriſtianos de los dichos Reynos y Señorios, moradores, eſtantes y abitantes enellos, y a los que a ellos vinieren: o enellos ſe hallaren, que movidos con zelo del enſalçamiento de la Fee Catholica fueren a ſu coſta perſonalmente a ſervir a la guerra enel exercito, y con la gente que ſu Mageſtad embia, por tiempo de uno año, a pelear contra los Turcos y los otros infieles: o hazer otro qualquier ſervicio o ayuda perſonal enel dicho exercito: permaneciendo enel haſta fin del dicho año: la plenaria indulgencia y remiſſion de todos ſus peccados: ſi dellos eſtuvieren cōtritos de coraçon y los confeſſaren de boca, o no pudiendo confeſſar lo deſſearen de coraçon: que ſe ha acoſtumbrado conceder a los que van a la conquiſta de la tierra ſancta: y enel año del Iubileo. Y declara que la tal indulgencia conſigan aſſi miſmo los que murieren antes del fin de la expedicion o enel camino yendo al exercito, o enel miſmo exercito. Y a aquellos que por cauſa de enfermedad, o por otra neceſſidad legitima que les ſobrevenga ſe partieren del exercito antes dela expedicion. ¶ Y otro ſi ſe cōcede la miſma indulgencia a aquellos que aunque no vayan perſonalmente embiaren otros a ſu coſta, eneſta manera, que ſi el que aſſi embiare fuere Cardenal: Primado o Patriarcha, Obiſpo, Hijo de Rey, Principe, Duque, Marques, Conde, embien quantos hombres comodamente pudieren Haſta diez, y no pudiendo tantos, alomenos quatro. Y las otras perſonas de qualquer condicion que ſean, legos, o Clerigos, embien cada uno el ſuyo, ſi no fueſſen tan pobres, que non pudieſſen hazer lo y en tal caſo dos o tres, o quatro podran embiar un ſoldado, contribuyendo eneſto cada uno ſegun ſu poſſibilidad. ¶ Item los cabildos delas Yglesias y Monaſterios de religioſos y religioſas, aunque ſean de los mendicantes, que por cada diez perſonas de los tales Cabildos y Monaſterios embiaren un ſoldado, aviendo ſe eſto tratado y acordado en ſu Cabildo, conſigan la miſma indulgencia, laqual aſſi miſmo conſegudan los que fueren embiados ſi fueren pobres. ¶ Item los Clerigos ſeglares que con licencia de ſus ordinarios, y los reglares de ſus ſuperiores, predicaren la palabra de Dios enel dicho exercito, o exercitaren otros miniſterios eccleſiaſticos y pios, loqual ſe declara ſorles licito en el exercito ſin incurrir en irregularidad, y que puedan ſervir ſus beneficios por tenientes idoneos, no ſiendo curados o de cargo de animas, que eſtos no podran yr ſin licencia de ſu Santidad. Y los ſoldados que eneſta guerra eſtuvieren ſe declara no eſtar obligados alos ayunos a que por voto o precepto dela Yglesia lo eſtuvieran no eſtando en la guerra. ¶ Item concede ſu Santidad a todos los ſuſodichos, y alos que no fueren ni embiaren ſi de ſus bienes liberalmente contribuyren, y ayudaren para eſta ſanctã obra, con la limoſna infra eſcripta, que durante el dicho año, que corre deſde el dia dela publicacion

desta

desta Bulla en cada lugar, puedan gozar y gozen de todas las gratias y facultades contenidas en esta Bulla conviene a saber que puedan en tiempo de entredicho Apostolico, o ordinario, oyr Missa enlas Yglesias o Monasterios, o en oratorio particular señalado y visitado por el Ordinario dezir Missa, y otros divinos officios por sus personas si fueren presbiteros, o hazerlos celebrar a otros ensu presencia, y de sus familiares y parientes, y recebir el sancto Sacramento dela Eucharistia, y los demas Sacramentos, salvo enel dia dela Pascua con que ellos no ayan dado causa al tal entredicho, ni aya quedado por ellos que se quite, y con que las vezes que quisieren usar del dicho oratorio parado que dicho es, rezen y hagan oracion conforme a la devocion de cada uno, por la conservacion de la union de los Principes Christianos y victoria contra infieles. ¶ Item concede que en tiempo de entredicho puedan ser sepultados los cuerpos de los difunctos en sepultura sagrada con moderada pompa funeral. ¶ Item concede a totos las personas que tomaren esta Bulla que durante el dicho año, puedan de cõsejo de ambos medicos spiritual y corporal, comer carne en Quaresma, y otros tiempos de ayunos y dias prohibidos de comer carne por todo el año. Y que assi mismo puedan libremẽte a su alvedrio comer huevos y cosas de leche, de manera que los que no comieren carne, guardando en lo demas la forma del ayuno Ecclesiastico, ayan cumplido y satisfecho al dicho ayuno. Y en este indulto de comer huevos, y cosas de leche, a su alvedrio no se cõprehenden los Patriarchas, Primados, Arcobispos, Obispos, ni otros Prelados inferiores, ni qualesquier personas regulares: ni de las seglares los Clerigos, Presbyteros, en quanto a los dias dela Quaresma tan solamente. Empero sacanse destos nombrados los que fueren de sesenta años: y todos los cavalleros de las ordenes militares, que los unos y los otros podran comer huevos y cosas de leche a su aluedrio y gozaran del dicho indulto. ¶ Item los susodichos que no fueren ni emblarem si contribuyeren y ayudaren de sus bienes, y demas de la dica contribucion ayunarem voluntariamente pro devocion en dias que no fueren de precepto, e hizieren oracion implorando la ayuda de Dios por la victoria contra infieles, y su gracia por la union y confederacion de los Principes Christianos, y si no pudieren ayunar por algun legitimo impedimento hizieren otra obra pia a arbitrio de su confessor, o de su cura, todas quantas vezes lo hizieren durante el dicho año, se les conceden y relaran misericordiosamente quinze años y quinze quaretenas de perdon de las penitencias a ellos impuestos, y en qualquier manera devidas, y que sean participantes de todas las Oraciones, Limosnas, Peregrinaciones: y tambien dela de Ierusalem, y delas demas buenas obras que en la universal Yglesia militante, y en cada uno de sus miembros se hazen. ¶ Item concede a los que en dias de Quaresma, y otros dias del año, en que ay estaciones de Roma visitaren cinco Yglesias o cinco Altares, y sino oviere cinco Yglesias o cinco Altares, cinco vezes una Yglesia, o un Altar, y alli hizieren oracion devotamente por la union y victoria susodichas, que ganen y consigan todas las indulgencias y perdones que ganen y consiguen los que personalmente visitaren las Yglesias de la ciudad de Roma y extramuros della, y como las ganarian si personalmente visitassen las dichas Yglesias. ¶ Item para que con mas puridad y limpieza de sus consciencias puedan hazer oracion concede su Santidad a todos los susodichos que puedan elegir por confessor a qualquier Presbytero secular o regular de los aprobados por el Ordinario, el qual les pueda absolver una vez en la vida, y otra en el articulo de la muerte, de qualesquier peccados y censuras aunque sean de los reservados y reservadas a la sede Apostolica, y de los declarados en la Bulla in Cena Domini, excepto del crimen y delicto de la Heregia, y que consigan y ayan plenaria indulgencia dellos. Y delas censuras y peccados no reservados a la sede Apostolica, los pueda absolver tantas quantas vezes los confessaren con penitencia soludable conforme a las culpas. Y en caso que sea necessario satisfacion para conseguir la dicha absolucion: la hagan por sus personas, y aviendo impedimento la puedan hazer sus herederos, o otros por ellos. Podra tambien el dicho cõfessor comutarles qualesquier votos en algun socorro desta expedicion, excepto los de castidad, religion, y ultra marino. ¶ Item que si durante el dicho año acaesciere que ellos por muerte repentina y subita, o por ausencia de confessor mueran sin confession, con que ayan muerto contritos, y al tiempo estatuydo por la Yglesia se ovieren confessado, y que no ayan sido negligentes ni descuydados en confiança desta gratia, consigan la dicha plenaria indulgencia y remission de peccados, y a sus cuerpos se pueda dar Ecclesiastica sepultura sino ovieren muerto del comulgados, no obstante el entredicho. Otrosi su Santidad por su breve particular a cõcedido a totos los fieles Christianos que tomaren esta dicha Bulla dos vezes enel dicho año, que puedan otra vez en la vida y otra enel articulo dela muerte demas de la que arriba les esta concedida, ser absueltos de todos y qualesquier peccados crimines y excessos, por mas graves que sean, y de qualesquier censuras y sentencias de

excomunion en que ovieren incurrido, aunque sean de las contenidas en la Bulla dela Cena del Señor, y la absolucion reservada a su Santidad, excepto del crimen dela Heregia, como dicho es. Y que puedan gozar dos vezes de todas las gratias e indulgencias, y facultades, y perdones contenidos en esta dicha Bulla. Y su Santidad da facultad a nos el Licenciado Don Francisco d'Avila, del Consejo de su Magestad de la sancta y general Inquisicion, Arcediano de la sancta Yglesia de Toledo, Commissario general Apostolico de la sancta Cruzada, para que podamos suspender durante el año dela publicacion desta dicha Bulla todas las gratias & indulgencias facultades y previlegios concedidos enestos dichos Reynos y Señorios Yslas y Provincias a qualesquier Yglesias, Monasterios, Hospitales, Confradias & lugares pios, y personas particulares, aunque las cõcessiones tengan clausulas contrarias a la suspension. ¶ Y otro si para que podamos revalidar aquellas mismas gratias y facultades y otras qualesquier, y para que nos y nuestros subdelegados podamos suspender el entredicho si la oviere donde se predicare esta Bulla. Y otro si para que podamos arbitrar y declarar conforme a la calidad de las personas la contribucion y limosna que ovieren de dar los que tomaren esta Bulla.

Y NOS eldicho Commissario general Apostolico de la sancta Cruzada, en favor desta sancta Bulla, por la autoridad Apostolica, a nos concedida, y para que tan sancta obra no se impida ni cesse por otras indulgencia, suspendemos durante el año dela publication y predicacion della todas y qualesquier gracias, indulgẽcias y facultades semejantes o diferentes, cõcedidas por su Santidad, o por los summos Pontifices sus antecessores, o por la sancta sede Apostolica, o por su autoridad, en todos los dichos Reynos y Señorios de su Magestad, a todos y qualesquier Yglesias y Monasterios, Hospitales, o a otros lugares pios, Vniversidades, Confradies, y singulares personas, aunque las dichas gracias y facultades sean en favor dela fabrica de sant Pedro de Roma, o de otra semejante Cruzada, y aunque todas o qualesquier dellas tengan clausulas contrarias a esta suspension. Por manera que durante el año de la publicacion desta dicha Bulla ninguna persona pueda ganar ni gozar alguno otras gracias, indulgencias y facultades, ni se puedan publicar, excepto las concedidas alos superiores delas ordines mendicantes, en quanto a sus Frayles. Y en favor desta dicha Bulla, por la misma auctoridad Apostolica, declaramos que los que tomaren esta presente Bulla, puedan gozar, y gozen de todas las gracias, facultades e indulgencias, y Iubileos, y perdones, y remission de peccados, que les ayan sido concedidos pro nuestro muy sancto Padre Sixto quinto, y por los otros summos Pontifices passados de felice recordacion, o por la sanctam sede Apostolica, o por su auctoridad, comprehendidas en la dicha suspension. Las quales en virtud dela dicha comission Apostolica les revalidamos. Y por la misma auctoridad Apostolica, suspendemos el entredicho si le oviere en qualquier lugar donde se hiziere la publicacion y predicaciõ desta Bulla por ocho dias antes y despues, segun que en la Bulla de su Santidad se contiene. Y declaramos que los que la tomaren ayan de recebir y guardar este Summario y Bulla que va impresso de molde, y sellado y firmado de nuestro nombre y sello, porque de otra manera no ganan ni gozan la dicha Bulla, ni gracias della. Y por quanto vos distes dos reales de plata, que es la limosna que avemos tassado y declarado, y recebistes esta dicha Bulla escripto en ella vurstro nombre, declaramos que aveys conseguido y se os conceden las dichas indulgencias gracias y facultades, y podeys usar y gozar de todas ellas en la forma sobredicha. De lo qual mandamos dar la presente, que es fecha en Madrid, y veynte de Octubre, de mil y quinientos y nonenta años.

FORMA

FORMA DE ABSOLVCION QVE VNA VEZ EN LA VIDA Y OTRA EN EL ARTICVLO DE LA MUERTE SE PUEDE HAZER POR VIRTUD desta bulla a qualquier persona que la tomare.

Misereatur tui omnipotens Deus, &c. Por la auctoridad de Dios todo poderoso y de los bien aventurados Apostoles sant Pedro y sant Pablo, y de nuestro muy sancto Padre, especialmente ati concedida y ami cometida, yo te absueluo de toda censura de excomunion mayor o menor: suspensio o entredicho, a jure vel ab homine, y de todas las otras censuras y penas en que por qualquiera causa ayas incurrido, aunque la absolucion dellas sea reservada a la sancta sede Apostolica, segum por esta te es concedida, y restituyote a la union y comunion de los fieles Christianos. Y assi mismo te absueluo de todos tus percados crimines y excessos que ami agora has confessado, y de los que confessarias si a tu memoria ocurriessen, aunque seam tales que la absolucion dellos a la sancta sede Apostolica (como dicho es) partenezca. Y otorgote plenaria indulgencia y remission cumplida de todos tus peccados agora y en qualquier tiempo confessados olvidados o ignorados, y de las penas que por ellos eras obligado a padecer enel Purgatoria. *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.*

Summario de las estaciones e indulgencias de Roma, las quales concede su Sanctidad a todas las personas que tomaren esta bulla, y hizieren y cumplieren cerca desto lo en ella contenido.

El primera dia de quaresma en S. Sabina ind. ple.
Iueves en sant Iorge, indulgencia plenaria.
Viernes en sant Iuan y Sant Pablo, indul. plenar.
Sabado en sant Triphon, indulgencia plenaria.
Dominica primera en sant Iuan y S. Pedro, ind. ple.
Lunes en sant Pedro in vincula, indulg. plenaria.
Martes en sancta Anastasia, indulgencia plenaria.
✠ *Y este dia se saca una anima de Purgatorio.*
Miercoles en sancta Maria la mayor. indul. plen.
Iueves en sant Lorenço Panisperna, ind. ple.
Viernes en los sanctos Apostoles, indulgencia plen.
Sabado en sant Pedro, indulg. plenar.
Dominica ij. en sancta Maria de la navicella y en sancta Maria la mayor, indulgencia plenaria.
Lunes en sant Clemente, indulgencia plenaria.
Martes en sancta Balbina, indulgencia plenaria.
Miercoles en sancta Cecilia, indulgencia plenaria.
Iueves en sancta Maria trans Tiber, indulg. plen.
Viernes en sant Vidal. indulgencia plenaria.
Sabado en sant Padro Marcelino. indulg. plenaria.
✠ *Y este dia se saca una anima de Purgatorio.*
Dñica iij. en S. Lorenço fuera de los muros, ind. plen.
✠ *Y este dia se saca una anima de Purgatorio.*
Lunes en sant Marcos, indulg. plenar.
Martes en sancta Potenciana, indulg. plenar.
Miercoles en sant Sixto, indulg. plenaria.
Iueves en S. Cosme, y S. Damian se muestra la Imagen de nuestra Señora del populo y de la paz: y ay indulgencia plenaria.
Viernes en S. Lorenço in Lucina, indulg. plenar.
Sabado en sancta Susanna, y en sancta Maria de los Angeles, en las Termas, indulgencia. plenar.
Dominica iiij. en sancta Cruz in Ierusalem, ind. ple.
✠ *Y este dia se saca una anima de Purgatorio.*
Lunes en los sanctos quatro Coronados, indulg. plen.
Martes en sant Lorenço in Damaso, indulg. plenar.
Miercoles en sant Pablo, indulgencia plenaria.
Iueves en S. Silvest. y S. Martin, en los montes. in. pl.
Viernes en sant Eusebio, indulgencia plenaria.
Sabado en sant Nicolas in carcere, indulg. plenaria.
Dominica v. en sant Pedro, indulg. plenaria.
Lunes en sant Grisogono, indulgencia plenar.
Martes en sant Quirce, indulgencia plenaria.
Miercoles en sant Marcelo, indulg. plenar.
Iueves en sant Apollinar, indulg. plenar.
Viernes en sant Estevan redondo, indulg. plenar.
✠ *Y este dia se saca una anima de Purgatorio.*
Sabado en sant Iuan ante portan Latinam. ind. ple.
✠ *Y esta dia se saca una anima de Purgatorio.*
Dominica de la Oliva que es Domingo de Ramos. indulgencia plenaria en sant Iuan de Letran.
Lunes en sancta Praxedis, indulgentia plenaria.
Martes en sancta Prisca, indulgentia plenaria.
Miercoles en sancta Maria la Mayor, ind. plenaria.
Iueves en sant Iuan de Letran, indulg. plenaria.
Viernes en sancta Cruz in Ierusalem, y en sancta Maria de los Angeles en las Termas. ind. plenar.
Sabado en sant Iuan de Letran, indulgentia plenar.
Dominica de Pascua en sancta Maria la Mayor, indulgencia plenaria.
Lunes en sant Pedro, indulgencia plenaria.
Martes en sant Pablo, indulgencia plenaria.
Miercoles en S. Lorenço fuera de los muros, ind. ple.
✠ *Y este dia se saca una anima de Purgatorio.*
Iueves en los sanctos Apostoles, indulgencia plenar.
Viernes en sancta Maria la redonda, indulg. plenar.
Sabado en sant Iuan de Letran, indulgencia plenar.
Dominica in albis en sant Pancracio, indul. plenar.

Estaciones

Estaciones despues de Pascua.

En las Letanias mayores, esto es la fiesta de sant Marcos a sant Pedro, indulgencia plenaria.

En el dia de la Ascension de Christo en sant Pedro indulgencia plenaria.

En la vigil de Pentecostes en S. Iuan de Letran. in. pl.

Lunes en sant Pedro in vincula, indulgencia plenar.

Martes en sancta Anastasia, indulgencia plenaria.

Miercoles en sancta Maria la mayor, indulg. plena.

Iueve en sant Lorenço fuera de los muros, ind. plen.

✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.

Viernes en los sanctos Apostoles, indulgencia plenar.

Sabado en sant Pedro, indulg. plenaria.

✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.

Miercoles de iiij. temporas en Sancta Maria la mayor, indulgencia plenaria.

Viernes en los sanctos Apostoles, indulgen. plenaria.

Sabado en S. Pedro, indulgencia plenaria.

Estaciones del Adviento.

Dominica j. en S. Maria la mayor. indulg. plen.

Item en la dicha yglesia todas las fiestas de nuestra Señor, indulgencia plenaria.

Dominica ij. en sancta Cruz in Ierusalem, y en S. Maria de los Angeles en las Termas, ind. plenar.

Dñica iij. en sant Pedro, indulgencia plenaria.

Miercoles de las iiij. temporas en S. Maria la mayor, indulgencia plenaria.

Viernes en los sanctos Apostoles, indulg. plen.

Sabado en sant Pedro, indulgencia plenaria.

Dñica iiij. en los sanctos Apostoles, indulg. plenar.

La noche de Navidad en sancta Maria la mayor en la capilla del Pesebre, indulgencia plenaria.

En la segunda Missa del Alua en S. Anastasia, indulgencia plenaria.

El dia de la Natividad de nuestro Señor Iesu Christo a la tercera Missa en sancta Maria la mayor, indulgencia plenaria.

La fiesta de S. Estevan en S. Estevan redondo, in. pl.

La fiesta de sant Iuan Euangelist. en sancta Maria la mayor, indulgencia plenaria.

La fiesta de los Innocentes en sant Pablo, ind. plena.

El dia de la Circuncision de nuestro Señor en sancta Maria de trans Tiber, indulgencia plenaria.

El dia de la Epiphania en S. Pedro, indulg. plenaria.

Dñica in septuagesi en S. Lorenço extramuros, in. pl.

✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.

Dñica in sexagesima en sant Pablo, indulg. plenar.

Dñica in quinquagesima en sant Pedro, ind. plen.

El Licenciado Don Francisco d'Avila.

